

NORGES HØYESTERETT

Den 4. februar 2010 avsa Høyesterett dom i

HR-2010-00222-A, (sak nr. 2009/1773), straffesak, anke over dom,

A (advokat Frode Sulland)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Erik Førde)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Flock**: Saken gjelder bevisbyrde ved spørsmål om provokasjon.
- (2) Ved Oslo tingretts dom av 25. november 2008 ble A dømt for overtredelse av straffeloven § 228 annet ledd første straffalternativ til fengsel i 60 dager. Han anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, subsidiært straffutmålingen.
- (3) Lagmannsretten avsa dom 21. september 2009 med slik domsslutning:

”A, født 22. desember 1978, dømmes for overtredelse av straffeloven § 228 annet ledd til en straff av fengsel i 60 – seksti – dager.

Han dømmes til å betale saksomkostninger til det offentlige med 8 000 – åttetusen – kroner.”
- (4) Domfelte har anket dommen til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovanvendelse, nærmere bestemt ”anvendelse av de straffeprosessuelle bevisbyrderegler i tilknytning til spørsmålet om det forelå provokasjon”.
- (5) *Jeg er kommet til at anken bør tas til følge.*

- (6) Etter å ha redegjort for hendelsesforløpet frem til tiltalte og fornærmede kom i kontakt med hverandre, samt de skader som fornærmede ble påført etter at tiltalte hadde utøvet vold mot ham, ga lagmannsretten uttrykk for at det var motstridende forklaringer om det nærmere hendelsesforløp. Retten refererte deretter de forklaringer som tiltalte, fornærmede og to vitner hadde gitt. Deretter heter det:

”Etter bevisførselen kan lagmannsretten, hensett til at prinsippet om at rimelig tvil skal komme tiltalte til gode, ikke se bort fra at det var et dytt og ikke et slag som tiltalte rettet mot fornærmede.”

- (7) Fornærmede ble påført hodeskader ved fall mot asfaltert underlag, og lagmannsretten slår fast at tiltalte i utgangspunktet skal dømmes for legemsfornærmelse med uforsettlig skadefølge, jf. straffeloven § 228 annet ledd. I dommen heter det så videre:

”Forsvareren har gjort gjeldende at tiltalte må frifinnes på grunn av provokasjon da fornærmede dyttet tiltalte først. Lagmannsretten finner det ikke bevist at det foreligger provokasjon. Lagmannsretten viser til fornærmedes forklaring om at B og fornærmede prøvde å unngå tiltalte, og stort sett brukte en annen inngang til leiligheten enn hovedinngangen, som lå i nærheten av inngangen til tiltaltes leilighet. Lagmannsretten finner det da svært lite sannsynlig at fornærmede skulle ha gått mot tiltalte og dyttet ham. Videre finner lagmannsretten tiltaltes handlingsmønster noe påfallende. Han har forklart at han slapp hunden inn i leiligheten først før han så gikk mot fornærmede. Videre legger lagmannsretten til grunn at han etter hendelsen forlot stedet en halvtimes tid før han kom tilbake igjen. Lagmannsretten fester heller ikke lit til hans forklaring om at han så etter hvordan det hadde gått med fornærmede etter fallet, men da ble angrepet av B.”

- (8) Forsvareren har for Høyesterett anført at lagmannsretten ved sin bemerkning om at retten ikke hadde funnet det bevist at det forelå provokasjon, har anvendt et uriktig beviskrav. Jeg er enig i at lagmannsrettens formulering på dette punkt isolert sett gir støtte for et slikt syn. Det er helt på det rene at den strenge bevisbyrde som påtalemyndigheten har i straffesaker, også gjelder ved bedømmelsen av om det foreligger provokasjon. Dette innebærer at det er fravær av provokasjon som skal bevises uten rimelig tvil, og at en slik tvil i tilfelle vil komme tiltalte til gode.

- (9) Lagmannsrettens uttalelse om manglende bevis for provokasjon, lest i sammenheng med den forutgående uttalelsen om at rimelig tvil skal komme tiltalte til gode samt de etterfølgende bemerkninger om bedømmelsen av bevisene i spørsmålet om provokasjon, kan riktignok gi en viss støtte for at lagmannsretten også ved bedømmelsen av dette spørsmålet har anvendt en korrekt bevisbyrderregel. Det er imidlertid her tale om å anvende et grunnleggende prinsipp i straffeprosessen, som i mange tilfeller vil være avgjørende når retten skal ta stilling til skyldspørsmålet. Det er derfor av største betydning at retten i sin begrunnelse ikke ordlegger seg slik at det kan oppstå tvil om dette prinsippet er fulgt. Slik lagmannsretten begrunner sin avgjørelse, er det etter mitt syn skapt en slik tvil. Dermed har lagmannsretten ikke oppfylt de krav som må stilles til den begrunnelse som skal gis. Dette er en saksbehandlingsfeil som må føre til at dommen må oppheves, jf. straffeprosessloven § 343 annet ledd nr. 8. Forsvareren har nedlagt påstand om at opphevelsen også må gjelde ankeforhandlingen i lagmannsretten, og dette er jeg enig i, jf. straffeprosessloven § 347 første ledd.

(10) Jeg stemmer for denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

(11) Dommer **Stabel:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(12) Dommer **Bårdsen:** Likeså.

(13) Dommer **Tønder:** Likeså.

(14) Dommer **Tjomsland:** Likeså.

(15) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Riktig utskrift bekrefte: